

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Детский сад №3 «Кэнчээри» с. Намцы
МО «Намский улус» Республики Саха (Якутия)»

«[Л] доргоону сепке санарарга уерэнии»

(Тыл сайдытыгар уопсай хаалыылаах, дор5оону сатаан эппэт о5олорго аналлаах)

Суруйда: Атласова Людмила Егоровна

Учитель-логопед

Учуутал-логопед аата	Атласова Людмила Егоровна
Улэлиир сирэ (улэлиир тэрилтэтин аата).	Нам сэлиэнньэтин 3№-дээх «Кэнчээри» о5о саада
Ытыллар белеге	Улахан белех, 5 саастаах оҕолор
Уерэтии эйгэтин сурун уобалаа (уобаластар алтыыылары)	-О5о этин-сиинин сайыннарыы; -О5о тылын-еьун сайыннарыы; -Бол5омтолоох буолууну, билэр – керер дьобурун сайыннарыы;
Дьарык темата	« [Л] дор5оону сепке санарарга уерэтии»
Сыала	О5о сатаан санарбат [Л] дор5оонун сепке этэргэ уерэтии: дор5оону суьухтэргэ, тылларга сепке истэн , арааран санарарын стиии.
Соруктар	<p>Кеннерен уерэтии:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Л» дор5оон диэн ейдебулу биэрии. 2. Дор5оону быһаарыы. 3. Дор5оону арааран истии. 4. Тылы элбэх ахсаанна сепке туттарга уонна таптаан уларатарга уерэтии. 5. Утары суолталаах предмет бэлиэтин кердерер тылы этэргэ уерэтии. 6. Тылга дор5оон миэстэтин буларга, дор5оону чорботон этэргэ уерэтии. <p>Кеннерен сайыннарыы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дор5оону арааран истэргэ эрчиллии, санарар дьобуру сайаннарыы. 2. Тарбах былчыннарын уонна о5о уопсай хамсанытын сайыннарыы (мелкая общая моторика). 3. Санарар аппарат былчыннарын сайыннарыы (артикуляционной гимнастика) 4. О5о ейун, толкуйдуур дьобурун сайыннарыы. <p>Кеннерен иитии:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сепке, чуолкайдык санарар буолар бабатын кебутуу; 2. Логопедическай дьарыкка интэриэи тардыы; 3. Оҕо дьаныһан туран дьарыктанарын ситиһии. 4. Бэйэ-бэйэҕэ кемелеьерге, добордуу сыһыанна иитии;
Методтар уонна приемнар	Нагляднай, практикакай, словеснай Боппуруостар, ыйытыылар.
Презентация оноьуллубут программата	Power Point
Огону кытта бэлэмнэнии улэ	«Слон - Хоботок», «Барабан», «Ат», «Тэллэй», «Гармошка» артикуляционной, салгыны сепке ылаабынна «Чумэчини ур», «Парус» тыһыныга гимнастикалары уерэтии
Дьарыкка туттуллар матырыйаал	Хас биирдии оҕого сизэркилэ, ойуулаах хатыыналар, тырыынкалар, хаппахтар, оонньуурдар (куукула, лыах, хаалтыс, саһыал, балык, келуеһэ, утулук, лиэнтэ), меһееччук, баанкалар, кыра суумкалар. ватнай палочкалар, перчаткалар
Дьарык тутула	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тэрээһин чаас 3 мунуутэ 2. Сурун чааба (дьарык хаамыта) 18 мунуутэ 3. Тумук 3 мунуутэ 4. Рефлексия 1 мунуутэ
Бириэмэтэ	25 мун.

Туяаныллыбыт литература	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тосхол: национальной ого тэрилтэтин базовой программата / Саха Респ. Уерэгин министерствота: (программаны онордулар: М.Н.Харитоновна уо.д.а) – 2с тахс., - Дьокуускай: Сахаполиграфиздат, 2004. – 72с. 2. От рождения до школы. Примерная основная образовательная программа дошкольного образования (пилотный вариант)/ Под ред. Н.Е.Вераскы, Т.С.Комаровой, М.А.Васильевой. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Мозаика – синтез, 2015. – 368с. 3. Тыл сайдыытыгар уопсай хаалыылаах огону иитии уонна кеннерен уерэтии программата, 1995.-80с. 4. Оҕо санатын сайыннарыы. В.В. Аммосова., 2006.-48 с. 5. Дорҕооннордуун оонньоугун.Ф.Е.Романова, Л.И. Ширяева; Якутск,Бичик, 2010.-48с.
Дьарык формата	практической
Технологията	Индивидуальной биитэр белегунэн дьарык

Дьарык хаамыта

Тэрээн чаас

1.Мотивация. Турукка киллэри.

О5ону үлэлиир турукка киллэри

Таабырнар таайтары. Дьарык тематын этгэри.

Таабырнар таайы.

Тус санааны, сыыаны сайыннары

Дьарык тематын этгэри. Проблеманы туруоруу.

О5о дьарык тематын, проблематын бэйэтэ толкуйдаан тааарарыгар тиэрдии

Бу таабырнар таайыларыгар (лабаа, лыах) иккиэннэригэр ханнык тэн бутэй дор5ооннор баалларый, баар бутэй дор5оону хайдах билэбит?

О5олор толору эппиэттиргэ кыыаналлар , бэйэлэрин саба5алаабыннар этэллэр

Бэйэ санаатын этэргэ, тылы сөпкө туттуу.

1. Сурун чаас

Артикулиционнай эрчилли.

- Оболор билигин конотук олоробут, айдаарбаппыт, бары миигин болбойон истэбит. Билигин биһиэхэ чуолкайдык санара уорэтии дьарыга буолуоҕа.

- оболор этин эрэ миэхэ, чуолкайдык санарарбытыгар биһиги ханнык оргаммытын эрчийээччибитий? (тылчааммытын)

Аан бастаан биһиги мэник ат туһунан остуоруйа истиэхпит. Онно эн тылын уонна уоһун кемелуехтэрэ. Истэбит уонна кыттыабыт.

Биир мэник ат олорбута эбитэ уһу. Сарсыарда уһуктаат, кини сууммут, тиистэрин ыраастаабыт («Уеһэ тиистэргин ыраастаа»). Таһырдыа тахсыбыт, кербутэ, ыаллара олбуордарын кырааскалыы сылдыллар эбит. Кинилэргэ кемелеспут. (« Дьибэ урдун кырааскалаа»). Мичээрдии-мичээрди суол устун баран испит. (Уос мичээрдиир. «Олбуор»). Иһиирэн ылбыт. («Турба»). Ойуоккалыы-ойуоккалыы тыа дьэки суурэ турбут, («Ат суурдэ»), суурэн иһэн хачыалы керен тохтообут. («Ат тохтоото»). Хачыаллаабыт. («Хачыал»). Салгыы сурэн испит. Тыаҕа тийэн кэлбит. Арай тэллэй бегете уунэн турар эбит. Тэллэйдэри корзинаҕа хомуйбут. («Тэллэй хомуйабыт»). Олус уерэн-кетен, астынан дьэтигэр теннубут.

Оо, интирэһинэй остуоруйаны иьиттибит, дии.

Оголоор, биьиги бугун билэр бутэй дорҕооммутун этиэххэйин эрэ:

- «Л» дорҕоон

- «Л» дорҕоону санарарга тыл ханна баар эбитий?

- Тыл тебете уеһэ тиис кэннигэр анньыллар.

- «Л» дорҕоону этэргэ салгын хайдах тахсарый?

- Салгын уоска уонна тиискэ иннэ-иннэ тахсар.

- Ол атаата «Л» дорҕоон бутэй дуу, аһаҕас дуу?

- Бутэй.

Аны оговор,

«Л» дорҕоону ырытыы уонна сепке санарарга уерэтии.

«Л» дорҕоону сепке санарарга тыл тебете уэһэ тиис кэннигэр анньыллар. Тыл терде ере кетебуллэр. Дорҕоону этэргэ, салгын уоска уонна тиискэ иннэ-иннэ тахсар, уонна бу дорҕоону этэргэ, тыаһы куолас баһыйар. Ол иһин кинини ньиргиэрдээх, бутэй дорҕоон диибит.

Дорҕоону тылларга сепке санарарга уерэтии.

Ооньуу «Дьикти меееччук»

Д/о «Ейдее уонна аатгаталаа»

«Туох суох буолла?»

Тарбах былчыннарын сайыннарар

Ким эрэ меееччук хаалларбыт. Ону керевут дуо? Меееччук иһигэр баанкалар уонна кыракый суумкалар бааллар эбит. (О5о предметтары бэйэтэ таһаарар уонна предмет аатын сепке ааттыыр: лыах, хаалтыс, сыһыл, балык келуеһэ, утулук, лиэнтэ, куукула.)

-Предметтэри ейдее кер, онтон эн хараххан симпитин кэннэ логопед барытын хомуйуо. Ейдее, туох баар этэй? Бу тылларга ордук ханнык дор5оон иһиллэрий?

- «Л» дор5оон.

Бу ооньуурдартан, хараххын симпитин кэннэ биьиги биир ооньууру кистиэхпит, туох суох буолбутун таайыахпыт.

Онтон биьиги билигин бары бииргэ ыллыахпыт:

ЛА, ЛА-ЛА, ЛА, ЛА

ЛА, ЛА-ЛА, ЛА, ЛА

ЛО, ЛО-ЛО, ЛО, ЛО

ЛО, ЛО-ЛО, ЛО, ЛО

ЛУ, ЛУ-ЛУ, ЛУ, ЛУ

ЛУ, ЛУ-ЛУ, ЛУ, ЛУ

ЛЫ, ЛЫ-ЛЫ, ЛЫ, ЛЫ

ЛЫ, Л-ЛЫ, ЛЫ, ЛЫ

... музыка тыаьыыр

Утуктэбит, тыллары хатыылаа уонна дор5оону чуолкайдык санар:

Ла-ла-ла-лабааны ылла.

Лы-лы-лы- балыгы ылыма.

Ло-ло-ло- Лора, озор.

Лу-лу-лу-луугу буллум.

Лыа-лыа-лыа-лыах кетте.

Луо-луо-луо- мас болуот.

Ал-ал-ал-алта хаалтыс.

Ыл-ыл-ыл-кабыл сабыл.

Ул-ул-ул-миигин бул.

<p>эрчиллиилэр:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • «Кыраабыл» • «Кулуус» • «Улитка» • «Остуол» • «Олоппос» • «Хоруол».
<p>Тумук чааьа</p>	<p>Логопед:</p> <p>Оголор, ханнык дорбоону сепке санарарга уерэнни [Л] дорбоону хайдах саңарабытый? Уоспугун хайдах туттабытый? Тылбытын? Обо эппиэтэ (тугу ыарырбаппыта уонна ханнык эрчиллиии табыллыбатай, тугу астынна, себулээтэ)</p> <p>Бу дорбоонтон тахсар ханнык тыллары эн ейдестугут? Биьиги санаабытыгар, эьиги «Л» дорбоону кытта доборостугут.</p> <p>Мин эьиги ситиһиилэргиттэн олус уердэ уонна астынна. Керсеххэ диэри.</p>

Анализ: Ыытыллыбыт дьарыкка обону улэлиир турукка киллэриини ситистим, Обо дьарык тематын, проблематын бэйэтэ толкуйдаан табаарарыгар тиэрдии ыытылынна.Оболор толору эппиээттииргэ кыыьаналлар , бэйэлэрин сабабалааьынарарын этэллэр
Оболор бэйэлэрэ сыалларын туруоруналларын ситистим. Дьарык салгыы сайдар былаанын толкуйдааьыны көбүтүүнү ыыттым.
Оболор сыалларын соруктарын туруоралларыгар усулуобуйаны тэрийдим.Оболор бэйэлэрин тылларынан төһө кыалларынан тириэрдэллэр.
Дьарык сыалын туруордум.

